

Светафор қизил. Ҳаммаёқ машина. Намунча узоқ ёнмаса бу қизил чироқ. Агар олди қаторда бўлганимда кутиб ўтирмай қизилни кесиб ўтиб кетардим. Афсуски ҳали светафоргача анча машина бор.

Кутганингда соат миллари ҳам жилмай қолади. Кўзим дам соатда, дам қизил чиқроқда. Ярим минут ярим соатдай туюлди. Мана ниҳоят яшил чироқ. Бирдан газни босаман. Биринчи машинани қисиб олдига тушиб олдим. Иккинчси уриб олишимдан қўрқиб четга чиқиб қўяқолди. Шу ахволда машиналар уммонини ёриб олға силжийман.

Тезроқ бормасам белгиланган жойдан кеч қоламан. Агар улфатларим кетиб қолишиша тамом бўлди, деяверинг. Шунча шошилишим бир пул. Устига-устак бугун борадиган жойимизни аниқ билмайман. Билганим доимий пакка, кейинчи? Ишқилиб кеч қолмайинда!

Шу ўйда учаман. Бир сигнал бериб ҳаммани тўзитсан, бир тормоз босиб йўловчилар ўтакасини ёраман. Ваниҳоят охирги муйилишга ҳам келдим. Шундоқ бурилсан...

Эй воҳ! ҳеч ким йўқ-ку! Наҳотки.. наҳотки шунча шошганим беҳуда кетган бўлса. Йўлни ўртасига тўхтаб қолдим. Қаерга кетишди экан-а? Яна бирор киши кеч қолмадимикин? Қанийди бирор улфат келиб қолса. Ана сигнал босябди.

- Э ўтавермайсанми?! Катта кўча! Бор-э!

Йўловчи машина экан. Мен йўл ўртасидалигимга парво қилмай у билан гап талашишда давом этаман.

- Хой ўзингга боқ! - дегани кимса йўқ!

Озроқ кутганимдан сўнг улафатчиликдан қуруқ қолганимни тан

олдим. Нима ҳам қиласардим, демак бугунни ёлғиз ўтказарканман. Буниси ҳам яхши, бугун ёлғиз қизим Соранинг мазаси йўқроқ эди. Ёнида бўлсам онаси хурсанд бўлади. Шундай дея уйга қайтдим.

Йўл-йўлакай видеопрокатга кириб икки-учта фильм олдим. Уй эшигини очарканман: қани ойижониси битта чой уйишириб юборинг!- деб бақирдим. Тўғри телевизор турадиган меҳмонхонага кирдим. Кийимларни ҳам алмаштирмай шундайимча диванга ёнбошладим. Кўлида патнис кўтариб хотиним кириб келди.

- Ваниҳоят, дайдилик жонингизга тегибди-да! Ҳайрият биз билан ҳам ўтиракансиз!
- Шошилма азизам! Ҳозир томошани бошлайман, майли унгача сен ҳам бир хурсанд бўлиб ол!- деб, кўнглимдан ўтказаман узатилган чойни ола туриб.
- Қизинг яхшими?
- Анча яхши, дориларини ичябди.
- Эртага онангникига олиб борсаммикан сизларни? – нима дейсан, дея унга қарадим.
- Яхши бўларди, анча бўлди борганимизга. Шундай соғиниб кетдик уларни!- деди, ич-ичидан хурсанд бўлиб.
- Майли бу эртага, ҳозир яқинроқ ўтири ажойиб кино олиб келдим, мазза қилиб бирга кўрайлик-а!

Шундай деб сакраб турдиму кассеталардан бирини видеога қўйиб

ишлатдим. Баланд мусиқа остидада хар хил манзаралар ўта бошлади. Мусиқани эшиитмаслик одатини канда қилмай: - Эй Аллоҳим эримга ҳидоят бер! Инсоф бер! Қачонгача шу ахволда давом этаркин!? Капката киши! Уялмагани-чи!

Хар доим шу, озиб-ёзиб бир уйда қолсам албатта кино олиб келиб кўраман. Кино бошланиб, мусиқа эшиитилишига мусиқани ҳаром деб билгани учун шу сўзларни айтиб мени холи қолдириб чиқиб кетади. Шуниси ҳам яхши. Ёлғиз кўришни ҳам ўз гашти бор. Шундай дея чойдан ҳўплаб томошага берилдим. Биринчи касета адоклади. Иккинчиси ҳам... Учинчисини қўяётганимда тунги учдан ошиб кетганди. Бироз кўрганимдан кейин эшик тутқичи секин қимиirlади.

- Эшик тагида пойламай киравер! -бақирдим.

Жавоб ўрнига яна секин эшик тутқичи босилди. Қийинчилик билан қия очилган эшик орқасидан қизим Соранинг боши кўринди, кейин аста кирди. Икки қадам ташлаб тўхтади.

- Оппоқ қизим, яхши бўлиб қолдингми?

- Дада, Аллоҳдан қўрқинг!

- Дада, Аллоҳдан уялсангизчи!

- Қачонгача гуноҳ қилиб юрасиз?!

Бу сўзларни менинг қизим айтаядими? Шу жажжи қиз-а?! Ҳаёл тарқалгунча Сора хондан чиқиб улгирганди.

- Сора, кел қизим! Нима дединг яхши эшиитмай қолдим?!

Жавоб бўлмагач орқасидан чиқдим. Онаси қўйнига кириб яна ухлаб қолибди. Ўзи менга гапирганда уйғоқмиди? Мехмонхонага қайтдим. Фильмни келган жойидан давом эттиromoқчи эдим. Хонага киришим билан Соранинг сўзлари жаранглагандек бўлди.

- Дада, Аллоҳдан қўрқинг!
- Дада, Аллоҳдан уялсангизчи!
- Қачонгача гуноҳ қилиб юрасиз?!

Эшикка қарайман ҳеч ким йўқ. Фильмни кўрмоқчи бўламан, йўқ, қизим айтган сўзлар мени жунбушга келтира бошлаганди. Ўтган кунларим - умрим сахифалари кўз олдимдан ўта бошлади. Ҳар бир қора доғ олдида тўхталарди. Эҳе, ҳаётимнинг ҳаммаёғи қора доғ экан-ку! Ҳар тўхталганда қизимнинг сўзлари қулоғим остида жарангларди: - дада Аллоҳдан қўрқинг!... юракларим эзилиб кетябди. Бутун умрим бўйи шу холда эдимми? Шунча гуноҳлар.. ёлғонлар.. намоз нима.. рўза нима.. улфатлар.. эҳе нимага мен ўзимни бунчалар йўқотиб қўйибман.

- Қачонгача гуноҳ қилиб юрасиз?! ...
- Дада, Аллоҳдан қўрқинг!...
- Дада, Аллоҳдан қўрқинг!...
- Дада...

...

Ассолату хойрум минан навм!

Нима? Ким бу? Э, бу аzonку! Нима? Аzon. Охирги марта қачон қулоғимга кирганди. Эслай олмадим. Демак мен уйқуда эканман-да. Түғрироғи тирик мурда эканман. Қачондан бери шу ахволда эканман-а?!

-Дада, Аллоҳдан қўрқинг! ...

Буниси қамчи тушгандек таъсир қилди. Қандай қаддимни ростлаганимни ҳам сезмабман. Таҳорат олиш керак. Масжид яқин эди. Неча йиллардан бери биринчи маротаба таҳорат олябман. Ойнага қарайман юзим ҳўл.. ҳали юзимни ювмадимку! Демак, йиғлабман. Шу ёшлар... Ҳа, қизимнинг сўzlари бир туртки бўлганки қалбимни қоплаб олган доғларни парчалаган. Бу ёшлар энди қалбимдан сизиб чиқмоқчи, ёриб чиқмоқчи. Йиллар давомида гуноҳлар қолдирган доғларни кетказмоқчи. Таҳорат сувлари юзимни ювади, ёшлар эса қалбимни. Икки сув юзимда аралашади. Ёмғир ўлик ерларни тирилтиришга урингандек ёшлар ... таҳорат сувлари .. мени тирилтиради.

Масжидга секин-аста кириб бораман. Неча йил бўлди бу ерга кирмаганимга?! Икки ракъат намоз ўқидим. Сўнгра ўтган узоқ йилларим хаёлимдан ўта бошлади. Ҳар бекат кўз олдимда қотади. Бунча гуноҳларимни кечиравмиカンсан Эй Роббим!!

Қўлимга куръон олиб тўғри келган жойидан очиб ўқимоқчи бўламан. Ҳайхот, тилим ҳам келишмябди.

- Мен сенинг Роббинг китоби эдим, мени ташлаб қўйдинг- ку! - дегандек бўларди Қуръон.

Хижжалаб зўрға ўқиган оятлар маъносини чақаман. **Менинг ўз жонларига** (турли гуноҳ-маъсиятлар қилиш билан) **жиноят қилган бандаларимга айтинг: «Аллоҳнинг раҳмат-марҳаматидан ноумид бўлмангиз! Албатта Аллоҳ** (Ўзи хоҳлаган бандаларининг) **барча гуноҳларини мағфират қилур. Албатта Унинг Ўзигина мағфиратли, меҳрибондир.**

Кўзим бошқа сатрларга кетади. Ҳаёлим эса ўша оятда. Қайта қайта ўйлайман. Ҳаёлларимни тўзғитиб муаззиннинг ширали такбири янграйди. Биринчи сафдан жой топиб суқилдим. Намозхонларга яқинроқ тураман, «мен бегона эмасман» дегим келади.

Жойнамозларга «мен бегона эмасман» дегим келади. Намоз тугаб тасбеҳларни эслаганимча айтдим. Уйга қайтар эканман дараҳтлардаги шодон сайраётган қушлар мени қутлаётгандек туюларди. Тун пардасини тўзғитаётган шафақ мен билан саломлашаётгандек бўларди. Ҳаёт қандай гўзал.

Ётоқхона эшигини аста очаман. Залда жойнамоз солинган. Демак, хотиним намоз ўқиш учун уйғонган, ҳали қайта ухлаб улгурмагандир. Йўқ, қизимни эркалагандек қучоғига олиб ухлаб ётарди. Яна қайта секин эшикни тордим.

Нима қиласаримни билмай ишга йўл олдим. Бу ҳам одатдан ташқари ҳол эди. Эшик олдидаги посбон ҳайрон қарши оларкан – тинчликми? дея шеригига қараб кўйди. Униси ҳам дарров латифа қилди: – бугун чап ён билан турган кўринади!

- Йўқ адашдингиз ! Бугун ўнг ёним билан турдим. Ҳа бугун! – дея ичимдан ўтказаман.

Иш жойимга бориб ўтиридим. Атрофдаги ҳамкасабаларнинг кесатма гапларига парво ҳам қилмадим. Кеча бўлганда кўрсатган бўлардим. Мени асия қилмоқчи бўлган минг пушаймон ейди - ҳа! Лекин бу кеча, бугун эса нима десанг деявер. Менга ҳозир Иброҳим керак. Қачон келаркин. Уни кеч қоладиган одати йўқ эдику!?

Айтганча, мен сизга Иброҳимни таништирмабманку! Иброҳим – менинг ҳамхонам. Бир неча йилдан бери битта хонада ишлаймиз. У намозхон, мултазим инсон. Доим менга насиҳат қиласа, мен унинг гапларига жавобан роса асия, мазаҳ қиласман. У эса мийифида куладида:

- Аллоҳдан ўзингга ҳидоат сўрагин! Сендек ақлли кишига бу юриш ярашмайди. Ҳеч бўлмаса қизингни ўйла. Ахир қизингни яхши кўрасанку. У сендек тарбия олишини истмайсан, тўғрими? – сўрайди у.

Бу суҳбат деярли ҳар куни бор.

Ҳа ана, келиб қолди. Югириб пешвоз чикдим:

- Бу нимаси, эрта келибсан? Тинчликми?
- Юр ошна, гап бор – уни чойханага бошлайман.
- Хонада айтавер. Иккимиз холос-ку у ерда.
- Йўқ, бўлмайди, астойдил эшитишинг керак!

Чойхонада ўтган кеча бўлган бор гапни айтиб бердим.

- Бу ҳидоят нури. Уни гуноҳлар билан ўчирма! Мен хурсандман, дейди

вазмин овоз билан. Сени тўғри йўлга қайтишингни билардим. Қани энди, юр ишга борайлик!

Қизғин иш куни бошланди. Одамларга ёрдам бериб елиб-югираман. Дам у қоғозни тўлдириш, дам бошлиқقا қўл қўйдириш. Эҳе, шунча ишларни ёлғиз Иброҳим қиласканда. Мен аввал келиб, кечасини бедор ўтказганим учун ишда мудраб ўтирадим. Иброҳим менга қараб калласини бир ликкилатардида ўзи иккимиз ўрнимизга ишларни бажаардиди. Бугун билдим унга қачалик қийин бўлганини.

Мени елиб-югиришимни кўриб: – Энди дўстим сен уйга боравер кечаси билан ухламабсан, яхшимас, дамингни ол. Қолганини ўзим эплаштираман, деди.

Мени рад жавобини бериб кетаётганимни кўриб кулиб қўшиб қўйди: яна йиқилиб қолмагин!

Шу пайт аzon айтилиб қолди. Дарров таҳорат олиб масжидга чопдим. Биринчи сафдан жой олиб суннатни ўқигач Қурон ўқишга ўтиредим. Намоз тугагач Иброҳимнинг қистови билан уйга жўнадим.

Так, так, так.

– Уйда ким бор?!

Сукунатдан хайрон бўлиб ётоқقا кирдим. Хотиним жойда мукка тушиб ётган экан. Мени кирганимни сезиб ўнгланди. Кўзлари ёш. Савол назари билан тикилдим:

– Тинчликми?

- Сорадан ажралиб қолдик. Менинг жигарбандим ўлди. Эй Аллоҳим бизга сабр бер!

- Нима!? Қачон?!

Оёқларимда мажол қолмай ерга ўтириб қолдим. Кўз олдим қоронғилашиб, хона аста секин, кейин тезлашиб кўз олдимда айланади. Ўзимни қўлга олдим.

- Инна-а лиллаҳи ва инна-а илийҳи рожиуун!

Соранинг хонасига ўтдим. Жойида ҳудди ухлаб ётгандек эди.

- Сора!

- Индамайди.

- Бориб қимирлатиб кўрдим. Йўқ, ишонмайман. Бадани совуқ, лекин юзидағи кулгиси...

- Инна-а лиллаҳи ва инна-а илийҳи рожиуун!

- Иброҳим, дўстим, тез етиб кел! Бошимга мусибат тушди. Қизалофим Сора оламдан ўтибди. Тез кел!

Иброҳим етиб келганда кўшни хонада хотиним маҳалладаги бир икки солиҳа аёллар билан қизимни ювишиб кафанлашаётганди.

- Аллоҳ сабр берсин! Ҳамма нарса Аллоҳдан. Сабр қилсак улуғ ажрлар беради! Бу дунё имтиҳон дунёси! Истиқоматда қолсанг қизинг сени қиёматда шафоат қиласди!

Шу вақт хотиним чақириб қолди:

- Биз бўлдик. Киринг – деди.

Гўё киринг, суюкли қизалоғизнгиз билан видолашиб олинг дегандек бўлди. Қизимни ўз жойига ётқизиб қўйишибди. Кўрсангиз бир марварид донаси дейсиз! Оппок, юзларидан нур таралади. Юзларидан ўпаман. Лабларини қаранг. Ҳа шу лаблардан чиқсан сўзлар мени уйғотди... Жаноза ўқиш учун масжидга жўнадик. Жаноза ўқиб бўлингач яқиндаги қабристонга бордик.

Юраман, йўл ниҳоясини кўришни истамаётгандек ойиқларим ортга тортади... Ёшларимни тия оламайман. Мана тайёрланган жойга етиб келдик. Қабр тепасида туриб қолдим. Шунда Иброҳим елкамга қўлини қўйиб:

- Бардам бўл! Бу жой – ҳаммамизнинг келар жойимиз. Бундан қочиш йўқ. Энди бундан бу ёғига шу ерни обод қилиш билан овора бўл!

Иброҳим мендан қизимни олиб, чуқурга тушишимни сўради. Унинг сўзларига сўzsиз итоат қилдим. Иброҳимнинг қўлидан оларканман бу охирги кўтаришим эканини ич-ичимдан хис қилдим. Юзини очиб ўпдим. Оппок, юзларидан нур таралади. Лабларини қаранг. Ҳа шу лаблардан чиқсан сўзлар мени уйғотди.

- Дада, Аллоҳдан қўрқинг!...

- Раҳмат сенга қизалоғим. Сен мени уйғотдинг. Йўқ, йўқ, сен мени тирилтириб кетдинг. Энди доим сергак бўламан. Сен билан Аллоҳ насиб қилса Жаннатда кўришамиз! Бисмиллаҳ! Ала миллати Расулиллаҳ!

Үнг ёнбошига ётқизиб гувалаларни чиройли қилиб тердим, лаҳад оғзини беркитдим. Сўнг мени чукурдан тортиб чиқаришди. Атрофда чанг кўтарилди. Одамлар қабрга туроқ ташлашарди. Мен эса ўзимни йўқотгандим.